

MŰLEÍRÁS

Szekera Éva

2024



Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Kaposvári Campus
Rippl-Rónai Művészeti Intézet
Mozgóképkultúra és médiaismert alapképzési szak

TÖKÉLETLENÜL TÖKÉLETESEK

Belső konzulens: Rumann Gábor

művésztanár

Belső konzulens

intézete: Rippl-Rónai Művészeti Intézet

Készítette: Szekera Éva TJ1C3I

Kaposvári Campus
Rippl-Rónai Művészeti Intézet
2024

Tartalomjegyzék

1.Bevezetés

1.1 A film előzményei

1.2 Témaválasztás

2. Hatások

3. Célok

4. Forgatás

4.1. Felmerülő problémák

4.2. Technika és utómunka

5. Interjú elemzés

5.1. Perspektíva

5.2. Vizuális kontextus

5.3.Alakítás

5.4. Polivalencia

6. Összegzés

7. Hivatkozás

7.1. Felhasznált irodalom

1.Bevezetés

Mozgóképi és médiaismeret szakos hallgatóként egyetemi éveimet átszövik a dokumentumfilmek elemzése. Tanulmányaim során mindig is élveztem olyan témákhoz nyúlni, amik valamilyen társadalmi problémákkal foglalkoznak. Első évben Borbás Dávid egyik órájára egy olyan roma hölgyről készítettem filmet, aki először szerzett doktori végzettséget. Majd később Csoma Sándor 1 perces gyakorlataira is csoportosan olyan témákon keresztül oldottuk meg a feladatot, ahol társadalmilag fajsúlyos problémákat filmeztünk le. Mint például a vakság vagy az autizmus. Közel állnak hozzám a több dimenziójú karakterek, akik a hétköznapi életben valós nehézségekkel küzdenek.

Ezért is szerettem volna elmesélni egy számomra különleges történetet, egy kis csodáról.

Nem rengeti meg a világot, nem forgatja fel hétköznapijainkat, de titkon mindannyian reménykedünk abban, hogy valami kis csoda történik a mi életünkben is, főleg, ha észre is vesszük. A filmem alanyaival megtörtént ez a csoda és esélyük sem volt nem észrevenni.

1.1. A filmtörténete

A dokumentumfilmem főszereplői egy házaspár, Petra és Zsombi és az ő három fiuk, Gergő, Péter és Máté.

Mi az ő családjuknak az érdekessége, merülhet fel a kérdés?

Petráék természetes úton nem válhattak volna szülővé, mégis volt egy erős meggyőződésük arról, hogy a biológiai gátak ellenére mégis szülők lesznek.

10 év után megérett a gondolat mindkettőjükben, hogy megpróbálkoznak az örökbe fogadással és elindították az ehhez szükséges folyamatokat is.

Néhány hónappal később, májusban kapták a megkeresést az örökbefogadó alapítványtól, hogy van egy baba, aki még az anya méhében van és örökbe szeretnék adni. Mindkét oldalról pozitív volt a visszajelzés, ezért Petra és Zsombi 2018-ban örökbe tudta fogadni első gyermeküket, Gergőt.

Hamarosan újra csörgött a telefonjuk, mert a vérszerinti édesanya megint állapotos lett. A második gyermeknél már ő kérte, hogy először Petráékat kérdezzék meg, hogy esetleg szeretnék ezt a babát is örökbe fogadni.

Mivel Petra és Zsombi kezdettől fogva több gyermeket terveztek, ezért gyorsan eldőlt, hogy a második babát is örökbe fogadják.

Nem sokkal később harmadjára is megkeresték őket. Végül 3 babát fogadtak örökbe ugyanattól a vérszerinti anyától és apától.

A helyzet nagyon ritka, hogy három vér szerinti testvér születésénél fogva ugyan ahhoz a párhoz kerüljön.

Ezek a babák nem ideális körülmények között fogantak és a várandósság 9 hónapja is sok viszontagsággal járt.

Gergővel a vérszerinti anya fenyegetett koraszülés miatt kórházban volt, ami azt jelentette, hogy bármelyik pillanatban megszülethetett volna.

A középső gyermek Péter, titkolt baba volt, 8 hónapos koráig a vérszerinti anya próbálta leplezni, hogy várandós, hogy ne vegyék el tőle. Mivel a családi körülmények nem engedték meg neki, hogy saját maga nevelje fel, ezért az örökbefogadás mellett döntött.

A harmadik babát el akarta vetetni, de nem volt elegendő pénze rá, hogy el tudjon menni abortuszra, ezért maradt életben Máté, aki ráadásul a Covid kellős közepén született meg koraszülöttként. A sok nehézség ellenére mind a hárman egészségesek.

Gergő már 6, Péter 5, Máté 4 éves és mind a három fiú óvodás.

Az ő történetüket szeretném bemutatni ebben a dokumentumfilmben.

1.2. Témaválasztás

A témaválasztás egyfelől azért volt kézenfekvő, mert Petráék története már évek óta foglalkoztatott és mint barátjuk figyelemmel kísértem az életüket. Másrésről pedig szerettem volna elmesélni ezt az igazi érzelmekkel teli történetet, hogy Petra és Zsombor barátságából, majd szerelmükből hittel, reménnyel és kitartással hogyan váltak minden nehézség ellenére egy nagy és szerető családdá.

Szeretném, ha az ő történetük egyfajta példát mutatna az embereknek, akikhez eljut ez a film, hogy megértsék az ő életükön keresztül, hogy milyen egy igazi család a valóságban, ha úgy tetszik a hétköznapiakban, hogy ezt nem holmi képmutató emberek által törvénykönyvbe írt rendelkezése szabja meg, hanem az egymás iránti kitartó és odaadó szeretet és a nélkülözhetetlen hit.

Ugyanakkor nem az a célom, hogy csupán a történet pozitív oldalait domborítsam ki, hanem az egész történetet szeretném elmesélni: a nehézségekkel, a kínos helyzetekkel és a viszonytagságokkal együtt. Továbbá szeretném azt is, hogy az emberek megértsék az örökbefogadás különböző aspektusait és hogy a közgondolkodás, ezáltal ha csak kicsit is, de megváltozzon ezzel kapcsolatban.

2. Hatások

Korábban már nagy inspiráció volt számomra Almási Tamás Sejtjeink című alkotása, illetve Szakonyi Noémi Veronika Hat hét című filmje is.

Habár a 6 hét egy fikciós nagyjátékfilm, mégis nagyon nagy hatással volt rám. Az alkotók érzékenyen nyúltak ehhez az amúgy nem könnyű témához és egy olyan ember számára is átélhetővé tették, aki nem érintett benne.

Az örökbefogadás egyik kardinális időszakáról szól, ami mind a két oldalra hatással lehet. A film által megélt érzések miatt tartottam fontosnak, hogy ezt az ominózus időszakról beszéljünk. A filmemben minimálisan, de említést teszünk róla. Ugyanakkor én magam is hosszasan beszélgettem erről az interjú alanyaimmal.

Almási Tamás filmje ugye végig kíséri a megfogantatás és a születés folyamatát, amit az én filmem nem tett lehetővé, mert a múltból és a jelenről egyszerre próbálok képet adni, mégis sokat adott, ahogy a filmből lejött, hogy a rendező, Almási Tamás viszonya nagyon is közeli a karaktereivel. Nem akar csak egy kívülálló lenni, szereplőivel együtt éli meg a helyzeteket. Ez engem is arra sarkalt, hogy ne csak megfigyelőként legyek jelen a forgatáson, hanem merjek interakcióba lépni a szereplőimmel és ezt az utómunka során is bent hagytam.

Véleményem szerint a filmem sokáig inkább hajlott az ismeretterjesztő film kategóriájába. Viszont a később leforgatott anyagok segítségével sikerült ebből kibillenni. Ez alatt az egy év alatt a fiúk is idősebbek lettek és másképp élték meg a kamera jelenlétét. Emiatt is sokkal több természetes pillanatot tudtam elkapni.

Almássy Tamás ebben látja az ismeretterjesztő - és a dokumentumfilm közti különbséget: „Az ismeretterjesztő és a dokumentumfilm nézőpontja alapvetően különbözik, azzal együtt, hogy vannak átfedések köztük. Nézetem szerint a dokumentumfilm alapvetően az emberről szól, arról, hogyan éljük az életünket, milyen kapcsolataink vannak, milyen a viszonyunk az élethez, halálhoz, szerelemhez.” ⁽¹⁾

3. Célok

Az örökbefogadással-gyermekvállalással kapcsolatban természetesen nagyon sok riport- és dokumentumfilm készült. Emellett egyre több köz – és média szereplő vállalja, hogy a gyermekét örökbe fogadta és ennek kapcsán beszél magáról az örökbefogadással járó procedúráról.

Petráékkal a forgatás lehetőségéről először 2022-ben beszéltünk, majd 2023-ban tudott elkezdeni a gyakorlati munka. A két év elteltével úgy látom, hogy a social médiában is egyre jobban utat tör magának ez a téma, és sokan mesélik el a saját történetüket és a tapasztalataikat, ami segíteni tudja, hogy az örökbefogadásra sokkal természetesebben tudjunk gondolni. Ugyanakkor ezek a történetek inkább szubjektív szempontból közelítik meg az adott történetet. Ráadásul az online platformokon ilyen formában megjelent videók elsősorban nem a technikai minőségre helyeznek hangsúlyt.

Nyilvánvalóan nem könnyű megfelelően kidomborítani a meghatározó eseményeket egy történetben és úgy elmesélni az ő meséjüket, hogy az ne legyen hatásvadász vagy ne legyen manipulatív, de mindvégig igyekeztem a kiegyensúlyozottságra és egyenletességre törekedni, mert végül is az ő történetük amennyire egyenetlennek is tűnik, igazából nagyon is egyenletes. A történetükben nem az a truváj, hogy két ember, akik szeretik egymást és fizikailag nem lehet gyerekük, de szeretnének családot, majd az örökbefogadással ez valóra válik; és nem is az, hogy mindhárom gyerek egy szülőtől kerül hozzájuk, hanem azt szeretném kideríteni, azt szeretném megvilágítani-kidomborítani, hogy ez hogyan és mitől működik, milyen módon és miért történt meg.

¹ Horváth Bálint: A valódi dokumentumfilm mindig az emberből indul ki, 2020. 03.10

A MADOKE kerekasztal-beszélgetésén jártunk - FILMHU

URL: <https://magyar.film.hu/filmhu/magazin/madoke-kerekasztal-beszelgetes>

Utolsó letöltés: (2024.11.10)

Mi a lényeges, hogyan és mitől lesz egy család család?

Mi a fontos, hogy a közös élet és az egymás iránti szeretet van-e olyan erős, hogy egy ilyen helyzetben összetartsen két embert vagy csak az számít, hogy legyen gyerek?

Attól család egy család, hogy vér szerinti gyerekek vannak, vagy az örökbefogadással is megszülethet egy család?

Mi a fontosabb: a saját magunk céljai vagy a gyerekek tudatos, őszinte és szeretetteljes nevelése minden örömmel és bánattal?

Az örökbefogadás egy végső eszköz vagy egy lehetőség?

Mitől válik szülővé egy ember?

Mikortól és mitől lesz anya egy nő és apa egy férfi?

Mikor és hogyan születik meg a család?

Vannak-e egyértelmű válaszok ezekre a kérdésekre? Ha az ő történetüket nézem, akkor szerintem igen, ugyanakkor ezt mindenki másképp értelmezheti. Mégis a filmemben ezek a kérdések és gondolatokra próbáltam hangsúlyt fektetni.

4. Forgatás

Petráék mindvégig partnerek voltak, minden segítséget megadtak, hogy a film elkészülhessen. Történetüket nem először mesélik el, sok helyre hívják őket, hogy meséljenek a családjukról és arról, hogy milyen úton jutottak ide. Ez természetesen nagyban segítette az én munkámat is. Kevésbé jelentett nekik problémát a kamera jelenléte, ráadásul a beszélgetések alatt, összeszedetten és választékosan tudtak válaszolni a kérdésekre.

Az elejétől kezdve nagyon őszintén, világosan és pontosan fogalmazták meg a válaszaikat és meséltek minden fontos részletéről az életüknek, hogy megmutassák, hogy az ő helyzetük nem csupán különleges, hanem teljesen hétköznapi is egyben: ők egy átlagos család, maximum a történetük máshogy színes, mint másoké, de ugyan olyan élethelyzetekkel találkoznak, mint bármilyen másik család. Minden kérdésre nyíltan válaszoltak, rendelkezésemre bocsátottak rengeteg fényképet, mozgóképet és természetesen sok történetet a családdal kapcsolatba.

Sok időt töltöttünk együtt, sokat találkoztunk, beszélgettünk és persze a gyerekekkel is sikerült egy olyan kapcsolatot kialakítanom, hogy elfogadtak és bevettek a „bandába”.

Korábbi tapasztalatok alapján elmondhatom, hogy gyerekkel forgatni mindig nehéz, pláne rögtön hárommal. Egy gyerek figyelmét lekötni kihívás, ráadásul az instruálásuk is más eszközöket igényel, főleg úgy, hogy sokkal hamarabb elfáradnak. Ugyanakkor sokat segített, hogy nem először forgattam gyerekekkel. Gyimesi Domonkossal több olyan filmben is dolgoztunk együtt, amikben a gyerekek fontos szerepet töltöttek be. Ezek a filmek megtanítottak arra, hogy sok olyan külső eszközt igénybe kell venni, játékosabb nyelvezetet kell használni velük és türelmesen kell hozzájuk állni, hogy a közös munka létrejöhessen.

Egy ilyen helyzetben, amikor egy családnak a személyes életterébe én és a kamera is belép egy nehéz vállalat jelenthetett volna, amit persze a személyes kapcsolatunk javíthatott volna én mégis fontosnak tartottam, hogy a fiúknak ez ne jelentsen problémát. Egyfelől sok időt töltöttem velük kamera nélkül is, másfelől ők nekik is lehetőséget engedtem, hogy barátkozzanak a technikával. Habár ez utólag többször hátráltatott is a forgatások alatt, mert egy pont után a gyerekek játéknak tekintették a technikát, ami sokszor a minőség rovására is ment. Mégis azt gondolom, hogy ez segítette elő azt a természetességet, ahogy a gép előtt tudtak létezni.

4.1. Felmerülő problémák

Az eredeti elképzelésem a forgatással kapcsolatban az volt, hogy egy operatőrrel és egy technikussal forgatunk, de vagy a technika nem volt szabad, vagy nekem jött közbe valami, vagy az operatőr lett elfoglalt vagy valaki beteg lett – ez legtöbbször a gyerekekkel fordult elő – úgyhogy hosszas gondolkodás után arra a következtetésre jutottam, hogy ezt a filmet nekem kell egyedül megcsinálnom. Ebben a helyzetben így aztán a logisztika egyfelől le is egyszerűsödött, merthogy csak én voltam és az öttagú család és így kellett egyeztetni a lehetséges időpontokat, ugyanakkor bonyolultabbá is vált az egész, mert minden az én gondom lett: a felszerelés cipelésétől a kamerával való munkáig és ez őszintén szólva nem volt egy egyszerű helyzet. Szerencsére a kritikus helyzetekben mindig született megoldás, mégis sok olyan felvétel született, aminek a képi minőségével nem vagyok elégedett. Ráadásul nagyon sok olyan dramaturgiai elképzelésem volt kezdetben, amit részben azért nem tudtam megvalósítani, mert egyedül voltam. Részben azért, mert a fiúk még kicsik és az sem egyszerűíti a helyzetet, hogy ha ők együtt vannak, akkor mondhatni folyamatos interakcióban vannak egymással és a kamerával is, ami képileg és dramaturgiailag csak részben lehet hasznos.

4.2. Technika és utómunka

Az interjúkat leszámítva a többi felvételt kézi kamerával vettem fel, egy spider rig segítségével. Nagyon sokszor próbáltam állványról dolgozni, hogy ezzel egy kicsit megkönnyebbítsem a saját helyzetemet és könnyebb legyen egyszerre több mindent csinálni. Viszont ezt a gyerekek kiszámíthatatlansága a legtöbb esetben nem tette lehetővé.

A forgatás során a felszerelésem egy Blackmagic pocket cinema 4K és egy Canon EOS 70D volt. Ezekhez egy zoom objektívet (14-140mm) és egy 18-135mm-es objektívet használtam.

Az archív felvételeket Zsombi telefonnal vette fel, amik sok esetben függőlegesen lettek rögzítve. Ez a képi különbség számomra nagy fejtörést okozott, hogy milyen formában tudom összehangolni az általam rögzített anyagokkal. Az utómunka során több mindent kipróbáltam. Sokáig szerettem volna grafikai elemekkel „játszani” a filmben. Ebből az ötletből kiindulva készült egy rajzolt telefon, amiben megpróbáltam elhelyezni az archív felvételeket, de igazából nem működött. Később a régi super 8-as kamera formájára különítettem el ezeket a snitteket, de erről a kollektív konzultáción hívták fel a figyelmemet, hogy szükségtelen. Később beláttam, hogy ez a formanyelv nem tett hozzá. Ezért végül az eredeti képet duplikáltam, effekteltem és ez nekem megoldotta a függőleges snittek problémáját.

A főcímnél használt dinamikus animációval egy pici szimbólumot szerettem volna belecsempészni a teljes egészbe, amit hang efektekkel tettem színesebbé. A játékos, mozgalmas, változó szöveggel a három fiú „örökmozgóságát” szerettem volna érzékeltetni.

A zene használatát nem tartom fontosnak ebben a filmben, mert azt gondolom, hogy a hangsúlyokat, kiemeléseket, a mondandók fontosságát Petra és Zsombi mesélése, érzelmeik megélése teszi hangsúlyossá, egyéb ellenpontozásra az archív felvételek és fényképek alkalmasak.

5. Interjú elemzése

A filmem dramaturgiai vezetésében fontos szerepet töltenek be az interjú részletek. Igyekeztem a legfontosabb szereplőket megmutatni ebben a történetben, így Petra és Zsombi mellett Petra szüleit és az örökbefogadást segítő szakembert is megszólaltattam.

Többek között a történet hitelességét szerettem volna alátámasztani a különböző megszólalókkal, ami úgy érzem sikerült. A kezdetekben szerettem volna több megszólalóval tarkítani a filmet. Eredetileg közeli barátokkal, más családtagokkal és egy pszichológussal is akartam interjút készíteni. Viszont a forgatások előrehaladtával már nem éreztem

szükségességét.

A vágás során nehéz volt megtalálni a balanszot abban, hogy hol van az egyensúly az alátámasztás igazolása és a már-már szükségtelen ismétlés között. Erre a konzultáció során is felhívták a figyelmemet a tanárain, amit a végső vágásnál fontosnak tartottam korrigálni.

„Leger Grindon A dokumentumfilmes interjú poétika c. írásában a dokumentumfilmes interjúkat öt kategória alapján vizsgálja:

- jelenlét,
- perspektíva,
- vizuális kontextus,
- alakítás
- polivalencia

Eme öt kategória alapján szeretném a munkámban megjelenő interjúkat is megvizsgálni. „E csoportosítás igénybevételével meghatározható a dokumentumfilmes interjú poétikája, amely lehetővé teszi számunkra, hogy világosan elkülöníthessük egymástól az egyes alkotók eltérő megközelítéseit.

5.1. Jelenlét

Az első kategória a filmkészítő jelenlétére utal, egészen pontosan arra a hatásra, amit ez az interjú menetére gyakorol.”⁽²⁾

Az én szempontomból a néző számára érthetővé van téve a kérdező/rendező jelenléte, mivel a filmben megszólaló interjú alanyok, rám néznek a beszélgetés közben. Továbbá az én hangom is hallatszik a film alatt. Viszont mondjuk egy Michael Moore filmhez képest, ahol a rendező fizikailag is megjelenik a felvételeken, ráadásul több helyzetben vitába is száll az interjú alanyaival, a filmemben kevésbé direkt a jelenlétem, tehát én nem furakodom be a képkeretbe.

²Leger Grindon: A dokumentumfilmes interjú poétikája, 2009. november 4, Metropolis 2009/4 dokumentumfilm elmélet

URL:[file:///C:/Users/HP%20X360/Downloads/31_2009_4_5_Grindon%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/HP%20X360/Downloads/31_2009_4_5_Grindon%20(2).pdf)

Utolsó letöltés: (2024.11.10)

A jelenlétem akkor válik érezhetővé a néző számára, amikor muszáj feltennem egy kérdést, ami benne is marad a végleges anyagban, hogy a válasz igazán érthető legyen és a kihangsúlyozzam a történet részének a fontosságát. Illetve a legutolsó felvételeknél már én is bátrabban beszélgettem a fiúkkal, amit ugyanúgy megtartottam.

5.2. Perspektíva

Nem riportok, nem interjúk, inkább beszélgetések ezek az alkalmak, de leginkább mesélések, amikor is Petráék elmesélik a történetüket. A jelenlétem így inkább hallgatói funkciót tölt be, kérdéseimet nemcsak a tematika, hanem a mesehallgatás közbeni kíváncsiság is inspirálta. Mivel ismertem a történetüket inkább azok az apró, de fontos részletek voltak a legizgalmasabbak, amikor az általuk is sokadszor elmesélt történetben egy újabb felismerésre jutnak, amikor már az átélt és felidézett eseményekben újra örömtelien és őszintén el tudnak veszni. Vannak alkotók, akik beszélgetéseket generálnak, vannak, akik csupán kérdeznek, van, aki dokumentál egy helyzetet vagy történetet, én azt választottam, hogy meséltetem a filmem szereplőit, hogy az ő szavaikkal legyen elmesélve a saját történetük.

Ebből a szempontból a perspektíva egy ábrázoló megjelenítést ad az interjú alanyairól, mert nem a helyzet a fontos, hanem a történet, amit elmesélnék. Ugyanakkor ez az ábrázolásmód lehetőséget nyújt arra, hogy ebben az intim helyzetben szavak által és a mesélés által is már megélt érzelmeket újra felszínre hozza az interjú alanyaiban – ahogy ezt már korábban említettem - ezzel adjon hangsúlyt a fontosabb, kritikusabb részeknél: amikor például túlcsoordulnak az érzelmek, pedig már többször is elmesélték a történetüknek azt a bizonyos részét. Ettől válik nagyon természetessé a szituáció és mégis érzelmessé.

5.3. Vizuális kontextus

A kamera ebben az esetben csupán megmutatja a mesélőket a történet mesélésének helyzetében. Egyszerű kistotalokat látunk, néha közeli képeket, mert nem azt tartottam fontosnak, hogy a vizuális bemutatás/ábrázolás során milyen plánokat lehetne válogatni, hanem csak a bemutatást tartottam fontosnak, hogy megismerkedjünk a filmem szereplőivel.

Nem fontos, hogy hol vannak, mikor történik ez, milyen helyzetből kerülnek oda és mit fognak majd ezek után csinálni. Az a fontos, amit mondanak és hogy kik mondják.

Látjuk őket és a szerkesztésem által azokat a felvételeket, amelyek kiegészítik, megerősítik azt, amiről mesélnek, és láttatják azokat – ebben az esetben a gyerekeket – akikről mesélnek.

A film vizuális kontextusa az emlékekre építkezik elsősorban. Hiszen mikor elmesélik a történetüket, akkor is tulajdonképpen az emlékeiket - közösen megélt történetüket – mesélik el, ugyanakkor megjelennek a családi fotók az archív felvételek és a szemünk előtt elevenedik meg az elmesélt múlt: a gyerekekkel való első találkozások elképesztő felvételei, a felnőtté válást követő és dokumentáló fotók, a közös élet ezerszínű lenyomatai mind-mind színesítik a film látszólagos statikusságát és egyszerűségét. Nem kontrasztot állítanak, hanem erősítik ezt a kiszínezős-kirakós mesét, ezekből a mozaikokból áll össze a vizuális történetük.

A vizuális kontextus kategóriája szempontjából minden egyes interjú részletnél közbe vágtam, mert szerettem volna, hogy a történetet több megszólaló is alátámassza. Ezáltal kulcsfontosságú információkat szerettem volna közölni a nézővel, ami kiegészít, színesebbé teszi a teljes történetet.

Petra és Zsombi elsősorban a saját érzéseiken és megéléseiken keresztül mesélnek.

Petra szülei már egy kicsit távolabbról tudnak véleményt alkotni.

Zita, a Baptista Szeretetszolgálat dolgozója megint egy más megközelítésből tekint az eseményekre.

Ő több információt közölt a vérszerinti édesanyjáról, amit fontosnak tartottam beemelni a filmbe. Nem volt célom az édesanyát negatív karakternek ábrázolni, mégis ad egy más fajta megvilágítást az egész történetnek - ha van némi rálátásunk - ráadásul pozitív példaként szolgálhat, hogy egy gyerek sorsa miből indul, hová is tud változni.

A történetüket ők mesélik el, én csak összeállítom az elmeséltek alapján ezt a filmet és kiegészítem az archív- és a jelenben felvett anyagokkal. Ez egyszerűnek tűnik, de épp ebben rejlik a nehézsége is: érzékenyen, felelősségteljesen, mégis kívülállóként maradva kell kidomborítanom a történetüket, hogy az olyan őszinte maradjon, ahogyan azt elmesélték.

Nem volt célom manipulálni az ábrázolás által a szereplőim tekintélyét. Ugyanakkor egy idealizált képet sem akartam festeni róluk. Fontosnak tartottam, hogy olyan nehézségekről is szót ejtsünk, amikről lehet, hogy nem minden nap esik szó. Ilyen például az örökbefogadás közben felmerülő nehézségek.

Ezekben a helyzetben valós kétségek is felmerültek, ugyanakkor válaszokat is kapunk rájuk.

A karakteremet nem feketén vagy fehérén szerettem volna bemutatni. Szerettem volna, hogy erősségeik és gyengeségeik is kijöhessenek, hogy még életszagúbbnak érezhesse a néző.

5.4. Alakítás

Grindon negyedik kategóriája az alakításé, szerinte az interjúk többnyire kevésbé értékelt vizuális elemének tekinthető. E nézetében a “dokumentumfilm-készítők Robert Flahertytől egészen a mai napig gyakran irányítják az alanyaikat, és közös erővel emlékezetes alakításokkal ajándékozzák meg a nézőket. A beszéd mellett az arckifejezések, a kézmozdulatok, a testbeszéd és a ruházat is meghatározó szerepet tölt be az interjúban. Bár Bill Nichols személy szerint fenntartásokkal viseltetik egy híresség befolyását illetően, a legtöbb dokumentumfilm szívesen veszi a jelenlétüket.

A játékfilmekhez hasonlóan a dokumentumfilmeknél is lényeges összetevő egy színész dinamikus vizuális jelenléte, amely gyakran mágnesként vonzhatja a nézőt a képernyőhöz. ”³

Azért, hogy az efféle manipulációktól eltekintsünk, ezért a természetes közegben való interjúztatás választottam: az otthonukban meséltek. Szerettem volna mindkét felet külön-külön is meghallgatni, hogy még személyesebb, még árnyaltabb képet kapjak róluk.

A külön interjúnál az egyik gyerek is (Peti) ott ült mellettük, ami különböző helyzeteket eredményezett és hatással voltak rám is és a szülőkre is.

5.5. Polivalencia

A polivalencia az elemzés utolsó szempontja, ami nem a kis egész felől közelíti meg, hanem az interjú teljes egészének irányából elemzi.

Véleményem szerint ez a film látszólagos egyszerűségét tekintve egy nagyon sokrétű alkotás.

Megismerünk két embert, megismerjük az egymáshoz való viszonyukat egy témán keresztül. Megismerjük a közös vágyukat: szeretnének egy család lenni. Ezek után nem az lesz a fontos ebben a történetben, hogy miért az örökbefogadást választották, hanem az, hogy miután emellett döntöttek, akkor kerültek abba a helyzetbe, hogy lehetőségük lett arra, hogy egy hamarosan megszülető babát örökbe fogadjanak. Amikor ez a lehetőség valósággá válik, akkor egyszerre, egy időben válnak szülővé – anyává és apává – és családdá is a gyermek érkezésével. A helyzetből adódóan a természetes félelem és szorongás is bennük van, nem csak az öröm. Előttük áll még az a bizonyos hat hét, amikor a vérszerinti szülő még meggondolhatja magát a döntését illetően és visszakerülhet hozzá a gyermek. Ez a helyzet talán a legnehezebb számukra, hiszen ez talán ebben a történetben az egyetlen dolog, amire nem lehet hatásuk. Aztán megint egy lehetőséggel találják szembe magukat: a gyermekük természetes anyja ismét várandós lett és olyan szituációban derült ez ki, hogy a baba napokon belül világra jött, és mivel nem tudta

megtartani, jelezte Zsombiék felé, hogy ismét örökbe adná egy gyermeket és azt szerette volna, ha hozzájuk kerül a gyermek. Nem is gondolkodtak, magukhoz vették a második gyermeket. Egy-két hét alatt hirtelen kétgyermekes családdá váltak, annak minden szépségével és nehézségével. Nem sokkal később ismét teherbe esik a gyermekek természetes anyja, de elvetetni nem tudja a gyermeket, ezért ismét nekik ajánlja fel a lehetőséget az örökbefogadással kapcsolatban. Ők magukhoz veszik a gyermeket.

Így lettek egy család.

Grindon megközelítését nézve a dokumentumfilmes interjú poétikájával kapcsolatban a filmemben egy nagyon letisztult, egyszerű történetmesélésre törekedtem, a lényegét az interjúalanyaim nekem mesélik el, nem a kamerának, mégsem törekedtem beleszerkeszteni magam az interjúkba, noha jelenlétem érezhető. A statikus, leíró képeket az archív felvételekkel és az általam rögzített életképekkel ellensúlyoztam. Nem akartam alakítani a helyzeteket, a beszélgetéseket, inkább arra törekedtem, hogy minél többet meséljenek az alanyaim. Mindezekből alkottam egy tablót Petráról és Zsombiról, a családjukról, a családdá válásuk útjáról és a gyerekekről. Egyfajta “így jöttem” érzése is lehet az embernek, ha látja: mekkora utat tettek meg, honnan jöttek, hol tartanak most és kik ők.

Pár év alatt egy gyermektelen házaspárból, egy nem könnyű helyzetből háromgyermekes szülőkké váltak. A gyerekek reménytelen helyzetből indulva testvérként is egy helyre, egy családba érkeztek. Ők már egy család. Egy teljesen normális, teljesen átlagos család.

Egy nem mindennapi fejlődéstörténet az ő meséjük.

6. Összefoglalás

A film készítése alatt nagyon sokat változtak a hangsúlyozások. Az első felvételek óta több mint egy év telt el, az előkészületek óta pedig már több mint másfél év. Ilyen időtávlatban ránézni

egy témára, ami sátrat ver és beköltözik az ember gondolataiban sokat tud segíteni, ha van lehetősége az alkotónak kicsit távolabb menni tőle és kis szünet után szemlélni a saját témáját. Ez nagyban segít, hogy olyan részt is elengedjen, ami a teljes egész értelmében nem olyan releváns vagy csak nem rak hozzá annyit, mint amennyit elvehet belőle. Mivel tavaly nem tudtam időben leadni a filmemet, ezért az a lehetőség adatott meg, hogy plusz anyagokkal egészítsem ki a már meglévő felvételeimet. Az idő múlása azért is segítette a munkámat, mert a fiúk közben idősebbek lettek, amik lehetőséget adtak arra, hogy a közös helyzeteket képileg és tartalmilag is jobban fel tudjam dolgozni. Ennek kapcsán szeretnék példaként leírni egy személyes megélést, ami több szempontból is átértékelte bennem a forgatást.

Az utolsó alkalommal, amikor prezentáltam a tanárainknak a filmötletemet és közösen megnéztük az akkori állapotát még sokkal több „beszélő fejes” rész volt benne. Habár manapság a podcastok és az interjúk újra fellendült korszakában mondhatnánk, hogy elfogadott, mégis filmes hallgatóként mondhatom inkább ez egy egyszerűbb és egyben „olcsóbb” megoldása a mesélésnek és ezzel jómagam is tisztában volt. Közben azt is kezdtem látni, hogy az archív felvételek hasznosságuk ellenére, egy olyan ember számára, aki most találkozik először a családdal, nem biztos, hogy rögtön egyértelműen értelmezhető és átlátható és felismerhetőek lesznek a karakterek, ha csak baba kori felvételek alapján kell beazonosítaniuk. A karakterek egyértelmű felismerésének megjelenítésén való gondolkozása kapcsán jött az az ötletem, hogy habár az interjúban a múltba repülünk, mégis képileg a fiúk mostani felvételeiből fogom indítani a történetüket.

Ennél a megoldásnál szeretnék visszakanyarodni, hogy itt jött fel bennem egy éles felismerés, amikor Mátéről volt szó.

Bevágтам róla egy teljes alakos snittet, ahol épp a vonattal játszik, majd kis ráhagyással az interjúból kiderül, hogy igazából ő azért maradt életben, mert a vérszerinti anyának nem volt pénze abortuszra. A megszólalókat egyáltalán nem látjuk, csak a gyereket, aki a természetéből adódóan csak játszik és létezik. Ez a képi ábrázolás nekem sokkal jobban hangsúlyozta a helyzetnek a súlyát. A képi ábrázolásnál nem csak itt, hanem más helyeken is sokat változtattam, mert úgy érzem, hogy ez az egy év segített, hogy kicsit bátrabban gondolkodjak ennek a témának a megközelítéséről és bízom benne, hogy ez a filmemen és észrevehető lesz.

7. Hivatkozás

¹Horváth Bálint: A valódi dokumentumfilm mindig az emberből indul ki 2020. 03.10

A MADOKE kerekasztal-beszélgetésén jártunk - FILMHU

URL: <https://magyar.film.hu/filmhu/magazin/madoke-kerekasztal-beszelgetes>

Utolsó letöltés: (2024.11.10)

²Leger Grindon: A dokumentumfilmes interjú poétikája 2009. november 4 Metropolis 2009/4 dokumentumfilm elmélet

URL:[file:///C:/Users/HP%20X360/Downloads/31_2009_4_5_Grindon%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/HP%20X360/Downloads/31_2009_4_5_Grindon%20(2).pdf)

Utolsó letöltés: (2024.11.10)

7.1. Felhasznált irodalom

Horváth Bálint: A valódi dokumentumfilm mindig az emberből indul ki 2020. 03.10

A MADOKE kerekasztal-beszélgetésén jártunk - FILMHU

URL: <https://magyar.film.hu/filmhu/magazin/madoke-kerekasztal-beszelgetes>

Utolsó letöltés: (2024.11.10)

¹Kapás Zsolt Zsombor: A dokumentumfilm elmélete és a Budapesti Iskola, 2013.TAVASZ Apertura –Film - Vizualitás-Elmélet,

URL:<https://www.apertura.hu/2013/tavasz/kapas-a-dokumentumfilm-elmelete-es-a-budapesti-iskola/> (Utolsó letöltés (2024.11.10)

Leger Grindon: A dokumentumfilmes interjú poétikája 2009. november 4, Metropolis 2009/4 dokumentumfilm elmélet

URL:[file:///C:/Users/HP%20X360/Downloads/31_2009_4_5_Grindon%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/HP%20X360/Downloads/31_2009_4_5_Grindon%20(2).pdf)

Utolsó letöltés: (2024.11.10)

Sebastian Solberg: Master the Art of Documentary Storytelling in Three Acts, Documentary Film Academy, URL: <https://www.docfilmacademy.com/blog/master-the-art-of-documentary-storytelling-in-three-acts> Utolsó letöltés: (2024.11.10.)

3. sz. melléklet. Hallgatói nyilatkozat

NYILATKOZAT

Alulírott SZEKERA ÉVA, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, KAPOSVÁRI Campus, MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET ^{ALAPFELZÉSI} szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2024 év 11 hó 11 nap

Szekera Éva
Hallgató

2. sz. melléklet. Konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Záródolgozatot/Szakdolgozatot/Diplomadolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Záródolgozatot/Szakdolgozatot/Diplomadolgozatot záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2024. év 11. hó 29. nap



Belső konzulens

***Kérjük a megfelelőt aláhúzni!**

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Szekera Éva
A Hallgató Neptun kódja: TJ1C3I
A dolgozat címe: Tökéletlenül Tökéletesek
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: Rippel-Rónai Művészeti Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Média Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védelmet követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év elteltével nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2024.év11.hó11.nap

Szekera Éva
Hallgató